

Kumanudiju dne 14. januarja l. 1928. po deputaciji, katero je vodil hon. upravnik beograjskega Nar. muzeja dr. Vl. Petković in katere so se udeležili še: dr. B. Drobnaković (etn. m. Beograd), dr. Vl. Škarić (sarajevski muzej), dr. M. Abramić (splitski muzej), dr. V. Heller, prof. Kojić, dr. Vl. Tkalčić (zagrebški muzej), dr. N. Zupančič (etn. muzej, Ljubljana).

Letos je muzej s pozdravno brzojavko počastil 70letni jubilej arheologa

prof. Brunšmida v Zagrebu in se na isti način spomnil tudi jubileja ravnatelja Bergerja v Zagrebu.

Umrl je lansko leto v juniju uslužbenec muzeja g. Jožef Krizman. Bil je zvest in delaven služitelj (15. XII. 1920—6. VI. 1927), ki ga je baš pri delu v muzeju v rani mladosti položila v grob srčna kap povsem nepričakovano. Muzejsko osebje mu je pri pogrebu izkazalo poslednjo čast.

Tretja skupščina internacionalnega instituta za antropologijo v Amsterdamu od 19.—29. septembra 1927.

Mednarodni antropološki institut (Institut International d'Anthropologie), ki ima svoj sedež v Parizu, sklicuje svoje člane vsako tretje leto na zborovanje in to vsakokrat v drugi državi in v drugem mestu. Filiala pariške centrale v kraljestvu Holandiji, »Conseil de Direction du Nederlandsch Bureau voor Anthropologie«, ki ji predseduje prof. univ. dr. J. P. Kleinsweg de Zwaan, je povabila članstvo antropološkega instituta iz vseh držav sveta v Amsterdam na zborovanje. Prireditveni odbor je stal pod patronažo Nj. kr. Visočanstva princa Henrika, a v častnem komitetu so bili člani nizozemske vlade in gubernatorji onih provinc, v katere so skupščinarji naredili znanstvene izlete.

Na to zasedanje je bila uradno povabljen tudi vlada kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, ki se je pozivu odzvala. Kot svojega zastopnika je poslala v Amsterdam dr. Niko Zupančiča, ministra n. r.

Delo in uporaba časa je bila za kongresiste na ure določena v tiskanim programu (Agenda de la Session). V prvo kategorijo so spadala znanstvena predavanja, v drugo konference

predsedstva instituta in poedinih sekcij v cilju izboljšanja in razširjenja organizacije, v tretjo obiski znamenitosti v Amsterdamu in njegove okolice. Bilo je skupnih obedov in banketov z lepimi govori.

Kar je vredno poudariti, je to, da so bili l. 1927. prvič povabljeni na kongres antropologi centralnih sil iz svetovne vojne, t. j. Nemčije, Avstrije, Bolgarije in Turčije. Te države so se pa prav slabo odzvale, ker so se iz izvestnih vzrokov čutile ujaljene. Kot predavalni jeziki so bili pripuščeni: francoščina, angleščina, nemščina in italijanščina. Slovanski antropologi, ki so zastopali 200 milijonov ljudi, so morali posluševati tujih jezikov.

Dne 20. sept. ob 10-30. uri se je vršila otvoritvena seja v veliki dvorani Nizozemskega Kolonialnega Instituta. Za predsednika kongresa je bil izvoljen g. minister Louis Marin, član vlade Francoske Republike. Po predsednikovem uvodnem govoru, v katerem je bila izrečena zahvala nizozemski vladi in vodstvu holandske filiale Internacionalnega Instituta v Parizu za povabilo in lep sprejem ter duhovito objašnjena in poudarjena važnost an-

tropološke vede, je g. L. Marin pozval po alfabetičnem redu odposlanca vlad vseh zastopanih držav, da se predstavi vijo kongresu in da izrečejo svoje pozdravne govore. V imenu Sovjetske Republike je govoril prof. univ. K. Buznak, za Poljsko prof. univ. K. Stolychwo, za Češko prof. univ. J. Matiegka in za kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev dr. Niko Županič, kakor sledi:

*Messieurs les Ministres,
Mesdames, Messieurs,
Mes chers collègues!*

J'ai l'honneur de vous saluer au nom du gouvernement du Royaume des Serbes, Croates et Slovènes, et de souhaiter à votre Congrès un labour fécond. C'est pour moi un devoir très agréable de remercier l'Institut International d'Anthropologie de son aimable invitation, et les autorités d'ici de l'excellent accueil qu'on a bien voulu nous réserver dans cette belle ville d'Amsterdam, cette Vénise du Nord.

C'est avec une profonde admiration que j'ai regardé la prospérité de cet heureux pays dont nous sommes les hôtes. Cet admirable essor et ce développement extraordinaire sont les résultats d'une longue période pacifique. Venant d'un pays qui a du lutter de longues années pour sa liberté et son existence, et à cause de cela a été retardé dans son développement, vous pouvez me croire, Mesdames et Messieurs, si, en regardant avec envie l'essor d'un pays, qui a pu vivre longtemps en paix, j'exprime ici, par quel profond désir pour la paix est pénétré non seulement le gouvernement, mais aussi tout le peuple serbe-croate-slovène.

Si Dieu permet à nous Slaves du Sud de jouir d'une longue période pacifique, la culture et la civilisation

sur la côte orientale de la Mer Adriatique et dans l'intérieur des Balkans égalèrent vite l'Ouest de l'Europe. C'est ainsi que les sciences, et parmi elles l'anthropologie, prendront leur essor pour étudier l'homme, le roi de la création, dont l'origine, est encore cachée dans tant de mystères.

J'ai l'honneur de saluer cordialement le président de l'Office national hollandais, Monsieur le Professeur Dr. Kleinweg de Zwaan, et de le féliciter de l'organisation parfaite et réussie de ce Congrès.

Govor delegata Nemčije, ki ni bil znanstvenik, je bil sicer korekten, ali kratek, rezerviran in dosti hladen, kar se je dobro zapazilo in komentiralo.

Znanstvena predavanja so bila razdeljena na 6 sekcij, ki so zborovale istočasno v raznih dvoranah za predavanje:

1. Sekcija za morfološko in funkcionalno antropologijo.
2. Prazgodovinska sekcija.
3. Etnološka sekcija.
4. Socijološka sekcija.
5. Sekcija za hereditarnost in evgeniko.
6. Sekcija za folkloro.

Pri predavanjih so opozarjali nase poljski antropologi, ki so prišli v velikem številu in ki so pokazali, da je v njihovi državi antropološko znanstvo zelo razvito in dobro organizirano. Tako n. pr. je predaval S. Poniatowski iz Varšave o temi »Arijci in nordijska rasa«, B. Rosinski isto iz Varšave »O antropogenetskem izboru«, prof. univ. M. Reicher iz Vilne »O križanju obličja pri človeku pred rojstvom«, H. Spitzbaum iz Varšave o temi »Plavci pri poljskih Židih«, prof. A. Wrzosek iz Poznanja »Antropološka karakteristika kašubske dece«, prof. K. Stolychwo iz Varšave »Vpra-

šanje morfologije arcus supercilliales in tori supraorbitales pri hominidih in antropoidih«, A. Maciesza »Antropološki tipi prahistoričnega prebivalstva Mazovije«. Kakor se je pred deceniji dičila ruska antropologija z imeni Anučin, Bogdanov, Volkov, knez Uvarov itd., tako so tudi v Amsterdamu ruski udeleženci pokazali, da živi pri njih interes za antropologijo: N. K. Kolcov iz Moskve: »Rasno križanje pri poreklu Puškina«, B. Višnevski iz Lenjingrada: »Moja antropološka ekspedicija v Turkestan« ter »Krvna aglutinacija pri narodih Rusije«, E. M. Čepurkovski iz Harbina: »Dve statistični metodi uporabljeni pri antropologiji in biologiji«, V. Bunak iz Moskve: »Potovanje po neznanih krajih notranje Azije« ter »Raziskavanje krvnih skupin v Rusiji«. Bratje Čehi tudi niso zaostali za Rusi in Poljaki, saj so imeli na kongresu svetovno priznane kapacitete, kakor prof. K. Absolon iz Brna, ki se bavi s paleolitsko arheologijo, dalje A. Stockija, enega najboljših poznavateljev neolitske kulture v srednji Evropi in prof. J. Matiegku, solidnega reprezentanta češke morfološke antropologije. K. Absolon je predaval o jami Pekerni na Moravskem, A. Stocki o neolitski plastiki na Češkem. Dalje so predavali še sledeči češki antropologi odnosno prazgodovinarji in etnografi: I. Maly iz Prage: »Vpliv deformacije lobanje na morfologijo orbite«, F. Pospíšil: »Starinski vojni plesi evropskih narodov s posebnim ozirom na Baske v Pirenejih«. Antropologija vseh štirih jugoslovanskih narodov je bila na kon-

gresu predstavljena samo v eni osebi, t. j. po dr. N. Županiću, ki je imel prvo predavanje iz morfološke antropologije: »Telesna višina osmanskih Turkov« in drugo iz paleoetnologije: »Prvi nosilci etničnih imen Srb, Hrvat, Čeh in Ant«. Isti je dne 23. sept. predsedoval na seji narodopisne sekcije (Section de Folklore) v Grand Amphithéâtre de l'Institut Colonial.

Veliko prahu je vzdignil portugalski antropolog Mendes Correa s svojim predavanjem v prazgodovinski sekciji »Nova proučavanja terciarnega človeka na Portugalskem«, ker je prišlo do ostrih spopadov med predavateljem na eni strani in abbé Breuilom ter grofom Begouenom na drugi strani. Ta poslednja sta predloženim starinam odrekala pristnost in sta se še posebno razljutila zaradi glazelskih stvari, ki sta jih smatrala za ponarejene. Nazadnje je bila določena internacionalna komisija, da prouči izkopanine v Glazelu in v Portugaliji. Od Slovanov je bil pozvan v to komisijo prof. K. Absolon.

Dne 26. sept. so kongresisti zapustili Amsterdam ter so odšli na znanstvene izlete v provincije Groningen, Drenthe in Gueldre (Geldern). V prvi provinciji so si izletniki ogledali arheološko vsebino »terpov« pri vasi Ezinge, t. j. od človeške roke nametanih gomil iz dobe rimskih cesarjev in zgodnjega srednjega veka. Te gomile je ad hoc odkopal izredno bistri in energični arheolog A. E. von Giffen. Pri kosilu v Baaxumu je bilo zbrano veliko ljudstva v narodnih nošah in tako da so mogli kongresisti posmatrati tudi etnografske prilike Frizov.